

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044 250 30 00
www.hkr.se

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp,
Kandidatexamen i psykologi
VT 2020
Fakulteten för Lärarutbildning

Kriminalvårdaren

Empati och upplevd arbetsstress

Kajsa Akterhag och Anna Löfberg

Författare

Kajsa Akterhag och Anna Löfberg

Titel

Kriminalvårdaren – empati och arbetsrelaterad stress

Engelsk titel

The correctional officer – empathy and work-related stress

Handledare

Marcus Johansson

Examinator

Anna Kemdal Pho

Sammanfattning

Empati är en särskilt viktig förmåga hos kriminalvårdaren och i interaktionen med kollegor samt med intagna på anstalt och häkte. Studien ämnade att undersöka kriminalvårdarnas empati i relation till arbetsrelaterad stress, samt olika demografiska variabler. I undersökningen deltog 76 kriminalvårdare som rekryterades via sociala medier, utspridda över Sverige. Resultaten visar att det inte fanns några könsskillnader gällande empati. Den arbetsrelaterade stressen är större hos kvinnor än hos män enligt studiens resultat, något som bekräftar tidigare studier. Vidare visar studiens resultat att fantasi och personlig oro minskade med åldern. För anställningstid visar studiens resultat att empatin minskar med antal anställningsår. Resultaten för utbildningsnivå visar att empatin minskade med högre utbildning, vilket motsäger tidigare forskning. Vidare forskning kan fokusera på att inkludera större urval och att undersöka personspecifika faktorer i studiet av relationen mellan empati, stress och demografisk information som ålder, kön och utbildningsnivå.

Ämnesord: Kriminalvårdare, arbetsrelaterad stress, stress, empati, MBI, IRI, anstalt, häkte, fängelse

Author

Kajsa Akterhag and Anna Löfberg

Title

The correctional officer – empathy and work-related stress

Supervisor

Marcus Johansson

Examiner

Anna Kemdal Pho

Abstract

Empathy is a particularly important ability of the correctional officer and in the interaction with their colleagues, also with those in prison and detention centers. The study aimed to investigate empathy in prison correctional officers in relation to work-related stress and demographic variables. In the study, 76 participants were recruited through social media, with a spread across Sweden. The results showed that there were no difference in empathy regarding gender. The work-related stress is greater in women than in men according to the study's results, which confirms previous studies. Furthermore, the results of the study show that imagination and personal distress decline with age. For years of employment the results showed a decline in empathy. The results for educational level shows that empathy declined with higher education, which contradicts previous research. Further research can focus on including larger samples and examining person-specific factors along with the variables and demographic information such as age, gender and educational level.

Keywords: Correctional officer, work related stress, stress, empathy, MBI, IRI, jail, prison

I Sverige finns det ungefär 5000 kriminalvårdare varav 35% är kvinnor, anställda på 45 olika anstalter runt om i landet, allt från klass 1 med den högsta säkerheten till klass 3 med den lägsta (Kriminalvården, 2020; Nylander, Lindberg & Bruhn, 2011). Enligt Nylander et al. (2011) kan kriminalvårdarna beskrivas som en homogen grupp med en gemensam uppsättning av uppgifter. Uppgifterna tar två olika riktningar; den första uppgiften, som blir allt striktare ju högre säkerhetsklass kriminalvårdaren arbetar på, är bevakning, säkerställa förvaret av de intagna och den andra är att rehabilitera och återanpassa till samhället.

Kriminalvårdaren har en arbetsuppgift som brukar beskrivas som emotionellt lönearbete (emotional labour) vilket beskrivs som ett arbete där en person arbetar med andra personers känslor samtidigt som hen ska kontrollera sina egna; detta sker oftast i direktkontakt med andra människor (Nylander, Bruhn och Lindberg, 2008). För att kunna hantera den arbetsuppgiften har kriminalvårdaren en uppsättning av emotionstekniker för att kunna hantera de egna men även den andra individens känslomässiga tillstånd. Enligt Nylander et al. (2011) kan emotionellt arbete närmast beskrivas som förmågan att kunna undertrycka egna känslor för att upprätthålla arbetsgivarens sanktionerade agerande för att hantera de intagnas agerande på ett korrekt sätt. Det kan leda till emotionell strain (Nylander et al., 2011).

Empati beskrivs ofta som en handling och beteenden, som ord med eller utan handling visar att den andra personens emotionella situation är registrerad och förstådd (Holm, 2013). Termen professionell vårdare eller hjälpare används som en samlingsterm för de personer som har ett yrke där de har ett ansvar över andra personers välmående tillsammans med ett visst maktövertag och specialkompetens. Empati kan antas utgöra en nödvändig förmåga i yrkesutövningen för den professionella vårdaren (Holm, 2013), där individens sätt att agera och reagera empatiskt på andras emotionella tillstånd bland annat kan få hälsomässiga konsekvenser för de inblandade (Tone & Tully, 2014).

I det professionella rummet är drivkraften åtagandet av professionalitet, att vilja hjälpa och stötta individen i fråga, vilket även kan förklaras som etiska principer och nyttoprinciper varpå empati är en nödvändig del. Empatin blir avgörande för hur hjälpen ges och tas emot, i ett yrke där empatisk förmåga är central måste kraven vara högt satta för den enligt Holm (2013).

Något annat som utöver empati också kan påverka en kriminalvårdares möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter korrekt är arbetsrelaterad stress. Arbetsrelaterad stress är enligt Paoline III och Lambert (2012) definierat i fängeslitteraturen som känslor av arbetsrelaterad spänning, ångest och frustration. Finney, Stergiopoulos, Hensel, Bonato & Dewa (2013) definierar det som psykologisk påfrestning och ångest som uppstår på grund av ovanliga och påfrestande situationer. Kriminalvårdares upplevelser av stress i anstaltsmiljöer kan härledas till kontakten med intagna, organisatoriska faktorer och individuella karaktäristika (Misis, Kim, Cheeseman, Hogan & Lambert, 2013).

Studien fokuserar på att undersöka kriminalvårdarens empati i relation till arbetsrelaterad stress och andra demografiska variabler som kön, ålder, utbildningsnivå och anställningstid.

Empati.

Ordet empati, har sitt ursprung ur grekiskans en eller em som står för in och pathos som skulle kunna beskrivas som känsla, men begreppet i sig kan ibland vara svårt att definiera och enligt Bohlin (2013) kan begreppet enklast beskrivas som ”att leva sig in i en annan människas tankar och känslor genom att se hennes situation så som hon ser den”. En definition gällande empati är vida diskuterat och i många fall ofullständigt en konsensus. En del

forskare beskriver empati som förmågan att känna medlidande, medan andra definierar empati som förmågan att förstå, andra som att vara snäll, medan en tredje definierar det som att vara handlingskraftig. En återkommande definition är den som beskriver empati som förmågan att se världen utifrån en annans perspektiv och förmågan att sätta sig in i dennes situation (Bohlin, 2013).

Empati har enligt nyare forskning visat sig vara något som kan förändras beroende på omgivningen och att det inte är ett fast personlighetsdrag som man tidigare trott (Van der Helm, Stams, Van der Stel, Van Langen, & Van der Laan, 2011).

Perspektivtagande är ett viktigt begrepp inom empatiforskning och innebär att en person inte enbart ser någon annans situation som de själv hade upplevt den utan också att de kan leva sig in i hur den andra personen uppfattar situationen och hur de känner.

Empati delas ofta in i två kategorier, kognitiv empati och affektiv empati. Kognitiv empati innebär att en person kan se den andra personens verklighet genom den andres perspektiv och på så vis förstå deras tankar och känslor, men inte nödvändigtvis känna samma sak. Affektiv empati innebär att en person påverkas av den andras känslor och känner samma sak, men inte nödvändigtvis förstå varför. Ett exempel är om en individ ser någon som går förbi som ler så kan hen bli på gott humör utan att veta varför den andra personen är glad. Även om de båda formerna av empati går hand i hand så är det möjligt att uppleva kognitiv empati utan affektiv empati och tvärt om (Bohlin, 2013).

Ett annat viktigt begrepp är emotionell smitta. Detta är en förmåga som påverkar den empatiska inlevelsen i imitationsssekvenser, dessa sekvenser är automatiska och sker utan någon påverkan av vilja. Emotionell smitta kan definieras som tendensen att automatiskt synka ansiktsuttryck, röstläge, gester och rörelser med en annan individ, som resulterar i att personen kan uppleva samma emotioner som den andra individen (Sonnby-Borgström, 2013). När en individ upplever emotionell smitta innebär det även att hen kan uppleva den andre individens emotioner i samspelesituationer (Sonnby-Borgström, 2013).

Istället för att enbart dela in empati i två grupper, kognitiv och affektiv empati, skapade Mark H. Davis The Interpersonal Reactivity Index (IRI) med fyra olika subskalor. Perspektivtagande, som mäter en persons förmåga att se något ur en annan persons synvinkel, visade sig enligt Davis (1983) resultera i bättre social kompetens och bra självförtroende samt att högt värde på perspektivtagande skalan visade lägre social dysfunktion. Fantasi, som tidigare har visat på en större vilja att hjälpa andra, kan även göra att en person enklare upplever rädsla och att de är mer mottagliga för emotionell respons. Den tredje subskalan Empatisk omsorg har visat att personer med högt resultat på denna skalan har en större risk att uppleva blyghet och ångest men också låg ensamhet. Empatisk omsorg är också en stark indikator för en vilja att hjälpa andra och osjälviskhet. Högt resultat på Personlig Oro är associerat med sämre social kompetens samt högre social dysfunktion. I en jämförelse med Hogan Empathy Scale samt Mehrabian och Epstein Emotional Empathy Scale så kan Perspektivtagande relatera till kognitiv empati medan de andra tre subskalorna Fantasi, Empatisk Omsorg och Personlig Oro istället relaterar till affektiv empati (Davis, 1983).

Studien har undersökt empati med hjälp av The interpersonal reactivity index (IRI).

Empati och kön.

Enligt Christov-Moore et al. (2014) är kvinnor stereotypiskt oftare porträtterade som mer omhändertagande och empatiska än män som beskrivs som mer kognitiva och mindre emotionella. Enligt en studie av Davis (1980) hade kvinnor högre empati än männen men forskningen kring ämnet visar på varierande resultat gällande kön och empatisk förmåga.

Däremot visar forskningen på varierande resultat gällande kön och empati. I neuropsykologiska studier finns ingen konsekvent skillnad mellan könen medan undersökningar gjorda med självrapporterande enkäter visar att kvinnor ofta har högre empatisk förmåga än män. Detta kan bero på att människor ibland försöker svara på ett socialt önskvärt sett i undersökningar, och att en stereotyp för kvinnor är att ha hög empati (Baez et al., 2017). I en undersökning av Davis (1980) undersöktes studenters empati med 1161 deltagare, varav 582 kvinnor och 579 män. Studien lade grund för Interpersonal Reactivity Index-instrumentets utformande och skapade en medelvärdeskala som än idag används vid empatiska studier.

Tillsammans med de tidigare nämnda förutfattade meningarna om kvinnors påstådda högre empati, samt kriminalvårdarens yrke som kan anses vara omvårdande har studien valt att undersöka om det finns någon skillnad i empatin hos kvinnliga och manliga kriminalvårdare.

Empati och ålder.

Tidigare studier har visat på att äldre vuxna har minskad kognitiv empati jämfört med yngre vuxna men att den affektiva empatin ökar med åldern, även om andra studier inte har funnit någon signifikant skillnad.

I en studie av Khanjani et al. (2015) fick flera olika åldersgrupper genomföra både en självrapporterande enkät gällande empati, en självrapporterande enkät gällande social funktion samt The Revised Eyes Test. The Revised Eyes Test innebär att deltagare får se ett antal foto av ögon och ska välja vilket känslotillstånd personen har mellan olika svarsalternativ. Resultaten på The Revised Eyes Test kan indikera svårigheter i socialt samspel och social känslighet (Khanjani et al., 2015). Resultaten i den självrapporterade enkäten gällande empati visade att både den kognitiva och affektiva empatin ökade med åldern. The Revised Eye Test däremot visade på en minskning av den kognitiva empatin hos äldre vuxna (60-80 år), där även den sociala funktionen minskade med åldern. En möjlig anledning till minskningen av kognitiv empati hos äldre kan vara att igenkänning av tex ansiktsuttryck inte verkar ske automatiskt som det gör för yngre.

En studie av Phillips, MacLean och Allen (2002) visade att äldre har svårare att identifiera känslouttryck från ansiktsuttryck men att det inte fanns samma svårighet gällande verbala beskrivningar. Detta kan bero på förändringar i hjärnans delar som reglerar empatisk förmåga, som frontal och temporalloben. En anledning till de olika resultaten i olika studier kan bero på användningen av olika mätinstrument för att studera empati (Khanjani et al., 2015).

Enligt Khanjani et al. (2015) så visar tidigare forskning att den kognitiva empatin minskar med åldern medan den affektiva empatin snarare ökar; därför har studien valt att undersöka om åldern har påverkat empatin även för kriminalvårdare som har ett omvårdande men psykiskt påfrestande yrke. Urvalet i studien varierade åldersmässigt från 22-66 år, vilket möjliggjorde att åldern kunde undersökas.

Empati och utbildningsnivå.

Utbildningsnivå är en stark påverkansfaktor på empatin enligt Yaghoubi, Mansouri och Thoma (2018). Empati som egenskap har setts öka i takt med att utbildningsnivån ökar, och det kan bero på att utbildning ökar utvecklingen av de kognitiva förmågorna som ökar

intellektet och emotionell mognad som renderar i en djupare förståelse för andra individer.

Studier visar även att utbildningsnivå skulle kunna vara mer inflytelserikt på empati än ålder. I en studie så jämfördes åldersgrupper och med olika utbildningsnivåer med varandra gällande empati (Phillips refererad i Yaghoubi, Mansouri & Thoma, 2018). Huvudfokus på ålder försvann när variabeln utbildningsnivå adderades och åldersparametern gav inte längre någon signifikant skillnad. Vilket betyder att empati var densamma hos individer med samma utbildningsnivå oberoende ålder.

Tidigare studier har visat på att utbildningsnivå påverkar empatin (Yaghoubi, Mansouri och Thoma, 2018), därför undersöktes utbildningsnivån bland deltagarna i studien för att sedan undersöka hur det kunde påverka empatin.

Empati och anställningstid.

Enligt Wills och Schuldberg (2016) riskerar poliser som utsätts för traumatiska händelser regelbundet under sin karriär att förändra sina personlighetsdrag. Empati var positivt korrelerat med positiv emotion, vilket innebär att empatin riskerar att förändras vid frekvent exponering av traumatiska händelser.

Enligt Hatcher och Noakes (2010) finns det en konsensus i att det finns en personlig kostnad i ett omvårdande yrke. Det finns en likhet mellan att utsättas primärt för brott, vara vittne och att utsättas sekundärt för traumatiska beskrivningar på en regelbunden basis i sitt yrke som exempelvis kriminalvårdare som arbetar med sexualbrottslingar och suicidavdelningar (Hatcher och Noakes, 2010). Enligt Hatcher och Noakes (2010) kan exponeringen för trauma kan vara grund för förändring i den inre upplevelsen av att hantera sina arbetsuppgifter. De inre förändringarna påverkar individens inre kognitiva scheman som hanterar förtroende, trygghet, styrka, självständighet, självkänsla, intimitet och referensramar. Då kriminalvårdare kan anses ha ett omvårdande yrke kan det innebära en personlig kostnad enligt Hatcher och Noakes (2010), samt att de kan utsättas för traumatiska händelser som enligt tidigare forskning på poliser kan innebära empatin minskar vid frekvent exponering (Wills och Schuldberg, 2016). Därför inriktades studien mot att undersöka om även kriminalvårdares empati kan påverkas av deras yrkesutövning över tid.

Kriminalvårdarens arbetsrelaterade stress.

Något annat som utöver empati också kan påverka en kriminalvårdarens möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter korrekt är arbetsrelaterad stress. Arbetsrelaterad stress är enligt Paoline III och Lambert (2012) definierat i fängelselitteraturen som känslor av arbetsrelaterad spänning, ångest och frustration. Finney, Stergiopoulos, Hensel, Bonato & Dewa (2013) definierar det som psykologisk påfrestning och ångest som uppstår på grund av ovanliga och påfrestande situationer. Kriminalvårdarens upplevelser av stress i anstaltsmiljöer kan härledas till kontakten med intagna, organisatoriska faktorer och individuella karaktäristika såsom kön, ålder, utbildningsnivå och anställningstid (Misis, Kim, Cheeseman, Hogan & Lambert, 2013).

Enligt Paoline III och Lambert (2012) kan utdraget utsättande för arbetsrelaterad stress ha en rad med negativa konsekvenser länkat till sig, såsom hälsoproblem, sociala problem, äktenskapsproblem, familjeproblem, missbruksproblematik, minskad arbetsprestation, frånvaro från arbetet, utbrändhet samt en 39% ökad risk för suicidförsök jämfört med den övriga yrkesverksamma befolkningen (Stack & Tsoudis, 1997).

Arbetsrelaterad stress och utbrändhet uppmättes till 19-30% i den allmänna arbetsföra populationen i samhället, mäts enbart samma faktorer inom gruppen kriminalvårdare som arbetade på häkten och fängelser är det 37% som upplever dem. Utbrändhet kan uppstå när en individ utsätts för arbetsrelaterad stress under en lång tid (Finney et al., 2013).

Enligt Brough och Williams (2007) upplever kvinnor stress på ett annat sätt än vad män gör. Kvinnliga kriminalvårdare uppvisar en lägre nivå av utbrändhet än män, men kvinnorna har större frånvaro från arbetet samt utsätts för mer trakasserier än deras manliga motsvarigheter. Dock har kvinnorna utvecklat strategier för att hantera arbetsmiljön på ett effektivt sätt (Brough & Williams, 2007). Det finns motstridiga resultat från studier som undersöker om anstaltsstress är könsrelaterad; viss forskning pekar på att kvinnor upplever mer stress än män medan annan forskning resulterar i att det inte finns någon könsskillnad (Misis et al., 2013). Enligt Matud (2004) utsätts kvinnor oftare för dagliga stressorer jämfört med män i relation till sin könsroll på grund av sexism, könsrelaterat våld och diskriminering.

Samma motstridiga resultat återfinns i forskning gällande mindre erfarna och erfarna kriminalvårdare, viss forskning påvisade att mindre erfarna kriminalvårdare upplevde mer stress medan annan forskning visade på att mer erfarna kriminalvårdare upplevde mer stress (Misis et al., 2013)

Enligt Lambert, Hogan och Allen (2006) kan den arbetsrelaterade stressen uppstå eller öka av jobberelaterade egenskaper som rollfrustration, farliga arbetsuppgifter, övervakning och beteendebaserade konflikter. Rollfrustration uppstår främst vid ökad stress i relation till individens arbetsuppgifter. De största konsekvenserna av rollfrustration är enligt Lambert et al. (2006) konflikt angående den egna yrkesrollen, den tvetydighet som uppstår när bristande information eller osäkerhet kring arbetsuppgiften och ansvarsområden om den egna yrkesrollen finns men även vid överbelastning. Enligt Brough och Williams (2007) kan förlängda straffsatser och ökning av psykisk ohälsa försvårar arbetsmiljön för kriminalvårdaren. Både rollfrustration och tvetydighet kring den egna yrkesrollen är tysta stressorer som negativt påverkar kriminalvårdaren. Överbelastning av yrkesrollen uppstår när en anställd blir överväldigad av sina arbetsuppgifter både kvalitativt och kvantitativt. Överbelastning av yrkesrollen bidrar även till den arbetsrelaterade stressen som kriminalvårdaren kan uppleva.

En stressor som inte har påvisats i så många andra yrkeskategorier är den med farliga arbetsuppgifter, forskning har påvisat att upplevd fara i yrket är en signifikant källa av arbetsrelaterad stress för många kriminalvårdare (Lambert et al., 2006). Förtroende till chefer och stöd från dessa är negativt korrelerat med arbetsrelaterad stress enligt Lambert et al. (2006).

Studier visar att det finns två typer av strafforienteringar hos kriminalvårdare, den som öppet advokerar för straff för att hantera intagna och som inte tror på rehabilitering och de som har en omvårdande roll på anstalten, som tror på en rehabiliterande inriktning inom straffets stadigvarande. Dessa två roller kan skapa konflikter och det i sin tur renderar i arbetsrelaterad stress, när stressen ökar så tenderar kriminalvårdare att anta en mer strafforienterad inställning för att reducera den upplevda stressen. Enligt Misis et al. (2013) anses det att ju mer strafforienterad en kriminalvårdare är i sin yrkesroll desto mer stress upplever hen och en mängd studiers resultat påvisar en positiv korrelation mellan rollupplevd stress och arbetsrelaterad stress. En upplevd rollkonflikt för kriminalvårdaren är en framträdande prediktor för arbetsrelaterad stress enligt Misis et al. (2013), och yrkesmässigt stöd av chefer leder till en minskad upplevelse av arbetsrelaterad stress.

Enligt Misis et al. (2013) kan kriminalvårdare som arbetar klientnära och som har negativa uppfattningar om intagna så kommer det att påverka deras stressnivåer negativt, vilket kan leda till frustration och irritation när de behöver interagera med intagna, som i sin tur kan

rendera i högre negativ arbetsstress. Om en kriminalvårdare har positiva uppfattningar om de intagna kommer de ha mindre konfrontativa interaktioner med de intagna, någon som kan leda till mindre negativ påverkan på jobbet och lägre negativ arbetsrelaterad stress.

Enligt Akbari, Akbari, Farasti & Mahaki (2014) finns det studier som påvisar att arbetsrelaterad stress generellt härstammar från organisatoriska problem, som rollkonflikter, emotionell abnormalitet och arbetskontroll. Höga stressnivåer är funna hos soldater men är ännu högre bland kriminalvårdare; dock varierar nivån av stress beroende på vilken avdelning kriminalvårdaren arbetar på enligt Akbari et al. (2014).

Då kriminalvårdaryrket kan periodvis anses som ett stressfyllt arbete (Misis, Kim, Cheeseman, Hogan & Lambert, 2013); fanns det ett syfte att undersöka hur studiens urval upplevde den arbetsrelaterade stressen på sina arbetsplatser och även hur det påverkade deras empati.

I den här undersökningen har stress undersökts med hjälp av Maslachs Burnout Inventory (MBI) (Maslach & Jackson, 1986).

Maslachs Burnout Inventory scale blev efter dess introduktion under det tidiga 1980-talet snart erkänt som standard för att mäta utbrändhet i en population. Författarna definierade testet som ett syndrom av emotionell utbrändhet, cynism och reducerad professionell efficacy som kan uppstå bland individer som arbetar med människor på något sätt (Schutte, Toppinen, Kalimo & Schaufeli, 2000).

Den emotionella utmattningen är huvudsakligen det avgörande i syndromet utbrändhet och härleds av känslor av att vara överarbetad och dränerad av de egna emotionella resurserna. Cynism härleds till oengagerad och opersonlig attityd och negativ känsla gentemot andra människor (Schutte et al., 2000).

Reducerad professionell efficacy syftar till den nedåtgående trend i en persons känsla av kompetens och den tendens att utvärdera sig själv negativt speciellt i relation till sitt yrke med andra människor (Schutte et al., 2000).

Syfte och frågeställningar

Studiens syfte var att undersöka kriminalvårdares empati i relation till arbetsrelaterad stress samt demografiska variabler som kön, ålder, utbildningsnivå och anställningstid.

Empati undersöktes med hjälp av IRI och arbetsrelaterad stress med MBI.

De frågeställningarna som undersöks i studien är:

Hur korrelerar kriminalvårdares empati med deras ålder, anställningstid samt arbetsrelaterade stress?

Finns det någon skillnad gällande empati mellan kvinnor och män inom kriminalvården?

Finns det någon skillnad mellan olika utbildningsnivåer gällande empati hos kriminalvårdare?

Finns det någon skillnad mellan män och kvinnor inom kriminalvården gällande upplevd arbetsrelaterad stress?

Metod

Försöksdeltagare.

Studien inriktade sig emot kriminalvårdare inom den svenska kriminalvården, och hade 76 deltagare. Vissa av de statistiska testerna har färre än 76 deltagare; det beror på att ett fåtal deltagare ej har uppgivit svar på alla frågor i enkäterna. Fördelningen över könen var relativt jämn; man ($n = 42$) respektive kvinna ($n = 33$) samt okänd ($n = 1$). Deltagarnas ålder sträckte sig mellan 22-66 år ($M = 39.48$, $MD = 37$, $SD = 12.53$). Deltagarnas anställningstid sträcker sig från mindre än ett år till över 11 år; där 10.5% ($n = 8$) har varit anställda i mindre än ett år, 28.9% ($n = 22$) har varit anställda från ett till fem år, 27.6% ($n = 21$) har varit anställda sex till tio år samt 32.9% ($n = 25$) vilka har varit anställda i över 11 år.

Utbildningsnivån hos deltagarna varierade från gymnasie- till universitetsexamina. Antalet deltagare med gymnasieexamen var 52.6% ($n = 40$), Yrkeshögskola 15.8% ($n = 12$) och Högskola samt Universitet 31.6% ($n = 24$). Deltagarna arbetade på anstalter och häkten i Sverige.

Studien har utgått ifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer och att delta i studien har varit helt frivilligt. Svaren på enkäterna har behandlats konfidentiellt och innebär att svaren inte har kunnat kopplas till en person samt att resultaten enbart används i forsknings- syfte i denna studien (Vetenskapliga rådet, 2002).

Mätinstrument.

I studien användes en enkät bestående av två tidigare validerade mätinstrument Maslachs Burnout Inventory (MBI) samt The Interpersonal Reactivity Index (IRI), båda översatt till svenska. Enkäten innehöll 51 frågor fördelat på tre delar, den inledande delen bestod av demografiska frågor om kön, ålder, anställningstid och utbildning, den andra delen bestod av MBI frågor och den avslutande delen IRI - Davis empatiskala.

På grund av tekniska problem föll svarsalternativ bort på några av frågorna. Resultaten från enkäten har därför räknats både med de felaktiga frågorna samt efter att dessa felaktiga frågor har exkluderats. När resultaten har jämförts har det inte uppstått någon större skillnad mellan svaren som påverkat signifikansen. Både resultaten innan och efter korrigering är redovisade i studien.

The Interpersonal Reactivity Index.

För att undersöka kriminalvårdarens empati användes The Interpersonal Reactivity Index (IRI) (se Bilaga 4). Testet består av 28 påståenden fördelat på fyra empatiska subska- lor; perspektivtagande, empatisk omsorg, personlig oro samt fantasi. Varje deltagare fick svara på enkäten där varje påståenden på IRI hade fem svarsalternativ, graderade från 1= stämmer inte alls till 5= stämmer mycket bra. Påstående 3, 8, 11, 15, 21, 25 samt 28 tillhörde perspektivtagande, påstående 2, 4, 9, 14, 18, 20 och 22 tillhörde empatisk omsorg, påstående 6, 10, 13, 17, 19, 24 och 27 tillhörde personlig oro och påstående 1, 5, 7, 12, 16, 23 och 26 tillhörde fantasi. Resultaten på påstående 3, 4, 7, 12-15 samt 18 och 19 vändes, så att ett värde på 1 istället räknades som 5. Varje deltagares svars medelvärde räknades ut för varje subskala.

The Maslachs burnout inventory.

För att undersöka kriminalvårdarnas arbetsrelaterade stress användes Maslachs Burnout Inventory (MBI) (se Bilaga 3), ett erkänt mätinstrument. Testet består av 16 påståenden med tre subskalor; utbrändhet, professionell efficacy och cynism. Deltagarna fick svara på enkäten med sju svarsalternativ per påstående, från 0=Aldrig till 6=Varje dag. Påståenden 1-4 och 6 tillhörde subskalan utbrändhet, påståenden 5, 7, 10-12 samt 16 tillhörde professionell efficacy och påståenden 8, 9 samt 13-15 tillhörde cynism. Varje deltagares svars medelvärde räknades ut för varje subskala.

Procedur.

Studien baserades på ett bekvämlighetsurval och utfördes via en online enkät bestående av tre delar, där en länk till enkäten delades på profilsidor via sociala medier samt i en grupp på sociala medier för förtroendevalda kriminalvårdare och studien använde sig av ett riktat urval med snöbollsurvalsförfarande. Detta innebär att deltagarna som valde att delta genom länken även hade möjligheten att dela länken vidare på sina profilsidor för att nå ut till fler deltagare.

Enkäten inleddes med ett missivbrev där deltagarna informerades om att studien följer de forskningsetiska principerna från vetenskapsrådet, och förklarade vad de innebar. Kraven för att kvalificera sig var att vara eller ha varit en kriminalvårdare på svenskt häkte eller anstalt.

Statistisk analys.

Efter att urvalsprocessen avslutats som renderade i $N=76$ deltagare, började analyserna av datan som insamlats. Det första som gjordes var att koda in samtliga svar i IBM SPSS (version 26). Efter inkodning så genomfördes en rad olika tester. För kön och empati utfördes t-tester för att kunna undersöka eventuella skillnader mellan män och kvinnors empati. För ålder och empati samt arbetsrelaterad stress och empati genomfördes Pearson korrelationer för att kunna undersöka eventuella samband mellan ålder och empati samt arbetsrelaterad stress och empati. För anställningstid och empati utfördes en Spearmans korrelation. För variabeln utbildningsnivå utfördes envägsanovor för att kunna se om det fanns några skillnader i empati mellan deltagare med olika utbildningsnivåer.

Resultat

Kön och empati.

Oberoende t-tester genomfördes för att jämföra grupperna män och kvinnor för de olika empatiska subskalorna. I Tabell 1 framgår medelvärde och standardavvikelser för män och kvinnor gällande empati. Resultaten visar att för den empatiska subskalan perspektivtagande fanns det ingen signifikant skillnad mellan kvinnor och män $t(73) = 0.09, p = .928$. Vidare fanns det inte heller något signifikant resultat för subskalan empatisk omsorg $t(73) = 1.22, p = .226$, tvåvägs. Även för subskalan personlig oro var resultatet icke signifikant $t(73) = 0.49, p = .626$, tvåvägs. För fantasi fanns inte något signifikant resultat $t(73) = -0.48, p = .633$, tvåvägs.

Tabell 1
t-test gällande kön och empati

Empatigrupp	Kvinnor		Män	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Perspektivtagande	3.77	0.83	3.75	0.56
Empatisk omsorg	3.87	0.88	3.67	0.64
Personlig oro	1.90	0.60	1.84	0.52
Fantasi	2.74	0.89	2.83	0.79
Aggregerat medelvärde	3.07	0.80	3.02	0.63

Kommentar. Värden är medelvärden på en 5-poängs skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra); Män $N=42$, Kvinnor $N=33$. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology, Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85.

Ålder och empati.

En korrelationsanalys genomfördes för att undersöka sambandet mellan ålder och empati. I Tabell 2 framgår Pearsons r för ålder och empati. Resultaten visar att för ålder och perspektivtagande fanns det inget signifikant resultat ($p = .361$). Det fanns inte heller något signifikant resultat för samband mellan ålder och empatisk omsorg ($p = .709$). För ålder och personlig oro fanns det däremot ett samband som var signifikant på 5%-nivån ($p = .025$), vilket indikerar att den personliga oron minskar med åldern. Även för den empatiska subskalan fantasi fanns det ett signifikant resultat, detta på 1%-nivån ($p = .003$) som indikerar att ju äldre hen blir desto sämre fantasi har hen.

Tabell 2
Pearsons r korrelation gällande ålder och empati

Variabel	1	2	3	4
1.Ålder				
2.Perspektivtagande	.108			
3.Empatisk omsorg	.044	.500**		
4.Personlig oro	-.261*	.175	.192	
5.Fantasi	-.343**	.215	.174	.495**

Kommentar. *signifikant på alpha 0.05, ** signifikant på alpha 0.01. Värden är Pearsons r uträknat med korrelation mellan personers ålder och deras medelvärde i de olika empatiska grupperna. Medelvärden är uträknade på en skala från 5-poängs skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra); $N=74$. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology, Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85.

Utbildningsnivå och Empati.

Det genomfördes även envägsanovor för att undersöka om det finns någon skillnad i empati beroende på utbildningsnivå hos kriminalvårdarna i studien. I Tabell 3 framgår medelvärde och standardavvikelse för de olika utbildningsnivåerna gällande empati. Resultatet för den empatiska subskalan perspektivtagande fanns det ej något signifikant resultat, $F(2, 72) = 0.14, p = .874$.

Resultaten för den empatiska subskalan empatisk omsorg visade $F(2, 72) = 2.22, p = .116$ och är därmed inte signifikant. Även för de empatiska subskalorna personlig oro $F(2, 72) = 1.91, p = .156$ samt för fantasi $F(2, 72) = 0.12, p = .886$ så var resultaten inte signifikanta.

Tabell 3

Envägs anova gällande utbildningsnivå och empati

Empatigrupp	Gymnasium		Högskola/Universitet		Yrkeshögskola	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Perspektivtagande	3.81	0.57	3.80	0.57	3.89	0.32
Empatisk omsorg	3.91	0.54	3.59	0.70	3.89	0.61
Personlig oro	1.93	0.52	1.74	0.48	2.06	0.51
Fantasi	2.86	0.83	2.79	0.67	2.76	0.77
Aggregerat medelvärde	3.13	0.62	2.89	0.61	3.15	0.55

Kommentar. Värden är medelvärden på en 1-5 skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra); Gymnasium $N = 40$, Yrkeshögskola $N = 12$, Högskola/Universitet $N = 24$. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology*, *Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85.

Anställningstid och Empati.

Spearman's korrelationen som genomfördes användes för att se om det fanns något samband mellan anställningstid och empati. I Tabell 4 framgår det att resultaten för perspektivtagande och anställningstid var icke signifikanta ($p = .911$). För anställningstid och empatisk omsorg var däremot korrelationen signifikant ($p = .050$). Då Spearman's rho var negativt så finns det en negativ korrelation; alltså minskar den empatiska omsorgen desto längre en person varit anställd. För anställningstid och personlig oro var resultatet även det signifikant ($p = .004$). Även denna korrelation var negativ och innebär att den personliga oron minskade med antal anställningsår. Resultaten för fantasi visade även på ett signifikant resultat ($p = .001$). Korrelationen var negativ och visar att fantasin minskar med anställningstiden.

Tabell 4

Spearman's rho korrelation mellan anställningstid och empati

Variabel	1	2	3	4
1. Anställningstid				
2. Perspektivtagande	.013			
3. Empatisk omsorg	-.227*	.484**		
4. Personlig oro	-.331**	.139	.201	
5. Fantasi	-.420**	.126	.147	.476**

*Kommentar. *signifikant på alpha 0.05, ** signifikant på alpha 0.01. Medelvärden för empatigrupperna är uträknade på en skala från 5-poängs skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra). N= 75. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology*, *Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85.*

Stress och empati.

Enligt enkäten visade det sig att 31.6% av kriminalvårdarna i studien upplever sig känslomässigt uttömda av sitt arbete minst en gång i veckan eller mer. 52.7% av kriminalvårdarna i studien uppger att de upplever sig utmattad vid arbetsdagens slut minst en dag i veckan eller mer. Studiens resultat visar även att 31.6% av kriminalvårdarna upplevde sig orkeslösa när de steg upp på morgonen för att gå till arbetet en dag i veckan eller mer och 35.5% av kriminalvårdarna uppgav att de känner sig slutkörda av sitt arbete minst en gång i veckan eller mer. 18.4% av de deltagande kriminalvårdarna uppgav att de upplevde att de gjorde effektiva insatser för arbetsplatsens verksamhet en gång i månaden eller mer sällan. 19.7% av de 76 deltagande kriminalvårdarna hade blivit mindre intresserad av de arbetsuppgifter de genomför på daglig basis sedan de började arbeta som kriminalvårdare minst en gång i veckan eller mer. 22.3% av kriminalvårdarna i studien uppgav att de minst en gång i veckan eller mer tvivlade på den betydelse av arbetet de utför.

Med hjälp av enkätsvaren genomfördes korrelationer för att se om det fanns något samband mellan stress och empati. För professionell efficacy och cynism utfördes det även korrigerade korrelationer på grund av tekniska fel vid datainsamlingen.

Utbrändhet.

Korrelationen som genomfördes användes för att undersöka om det finns något samband mellan empati och upplevd utbrändhet. I Tabell 5 framgår medelvärde och standardavvikelse för stress och empati. I Tabell 6 framgår Pearsons r för stress och empati. Resultaten för utbrändhet och perspektivtagande påvisade inget signifikant resultat ($p = .238$). Inte heller fanns det något signifikant resultat mellan utbrändhet och empatisk omsorg ($p = .793$). För variablerna utbrändhet och personlig oro var resultatet inte signifikant ($p = .583$). Även för fantasi fanns det inget signifikant samband med utbrändhet ($p = .500$).

Professionell efficacy.

Korrelationen testade stresssubskalan professionell efficacy och de fyra olika empatiskalorna. I Tabell 5 framgår medelvärde och standardavvikelse för stress och empati. I

Tabell 6 framgår Pearsons r för stress och empati. Resultaten för professionell efficacy och perspektivtagande var icke signifikant ($p = .623$). Även den korrigerade korrelationen mellan professionell efficacy och perspektivtagande ($p = .587$) var icke signifikant. Resultatet för den stresssubskalan professionell efficacy och den empatiska subskalan empatisk omsorg ($p = .060$) var icke signifikant. Den korrigerade korrelationen mellan professionell efficacy och empatisk omsorg visade icke signifikant resultat ($p = .137$).

Vidare så testades även professionell efficacy och empati subskalan personlig oro. Resultaten var icke signifikanta ($p = .270$) vilket även korrelationen för den korrigerade professionell efficacy och personlig oro var ($p = .383$). För variablerna professionell efficacy och fantasi så var både den och den korrigerade korrelationen icke signifikanta med $p = .595$ respektive $p = .857$.

Cynism.

Korrelationen undersökte även om det fanns något samband mellan cynism och empati. I Tabell 5 framgår medelvärde och standardavvikelse för stress och empati. I Tabell 6 framgår Pearsons r för stress och empati. Resultaten visar att stresssubskalorna cynism och perspektivtagande hade inget signifikant resultat ($p = .936$) vilket den korrigerade cynismen och perspektivtagande inte heller uppvisade ($p = .884$). Däremot uppvisade stresssubskalorna cynism och empatisk omsorg signifikant resultat ($p = .023$) vilket indikerar att det finns ett negativt samband mellan cynism och empatisk omsorg. Detta gäller även för korrigerad cynism ($p = .026$). För stresssubskalorna cynism och personlig oro var resultaten icke signifikanta ($p = .396$), inte heller så för korrigerad cynism ($p = .706$). Det fanns inte heller något signifikant resultat för cynism och fantasi ($p = .864$). Detta gäller även för korrigerad cynism och fantasi där resultaten också var icke signifikanta ($p = .930$).

Tabell 5
Deskriptiv statistik för empati samt stress

Variabel	M	SD
Utbrändhet	2.77	1.62
Professionell efficacy	4.88	0.94
Professionell efficacy korrigerat	4.79	1.00
Cynism	2.14	1.90
Cynism korrigerat	2.25	1.86
Perspektivtagande	3.82	0.53
Empatisk omsorg	3.81	0.62
Personlig oro	1.90	0.51
Fantasi	2.82	0.76
Aggregerat medelvärde	3.24	1.08

Kommentar. Medelvärden för empatigrupperna är uträknade på en skala från 5-poängs skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra) och medelvärden för stressgrupperna är uträknade på en 7-poängs skala (0= aldrig - 6= varje dag) ; $N=75$. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology, Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85 samt bearbetat från MBI: Maslach Burnout Inventory; manual research edition av Maslach C., & Jackson, S. E. (1986). University of California, Palo Alto, CA.

Tabell 6
Pearsons r korrelationer mellan MBI stressrelaterade grupper samt IRI empatigrupper

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8
1.Utbrändhet								
2.Prof. efficacy	-.345**							
3.Prof. efficacy korr.	-.280*	.951**						
4.Cynism	.554**	-.555**	-.548**					
5.Cynism korr.	.553**	-.526**	-.508**	.960**				
6.Perspektivtagande	.138	-.058	-.064	.009	.017			
7.Empatisk omsorg	-.031	.218	.173	-.263*	-.257*	.522**		
8.Personlig oro	.064	-.129	-.102	.099	.044	.190	.212	
9.Fantasi	-.079	-.062	-.021	-.020	-.010	.245*	.220	.503**

Kommentar. *signifikant på $\alpha 0.05$, ** signifikant på $\alpha 0.01$. Värden är Pearsons r uträknat med korrelation mellan personers ålder och deras medelvärde i de olika empatiska grupperna. Medelvärden för empatigrupperna är uträknade på en skala från 5-poängs skala (1=stämmer inte alls - 5=stämmer mycket bra) och medelvärden för stressgrupperna är uträknade på en 7-poängs skala (0= aldrig - 6= varje dag) ; $N=75$. Bearbetad från "A multidimensional approach to individual differences in empathy" av M. H Davis, 1980, *Journal of personality and social psychology, Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85 samt bearbetat från MBI: Maslach Burnout Inventory; manual research edition av Maslach, C., & Jackson, S. E. (1986). University of California, Palo Alto, CA.

Kön och stress.

Det genomfördes även flera t-test för att undersöka om det fanns någon könsskillnad gällande stresssubskalorna utbrändhet, professionell efficacy och cynism. Eftersom det uppstod ett tekniskt problem vid datainsamlingen utfördes även korrigerade t-tester på stresssubskalorna professionell efficacy och cynism.

I Tabell 7 framgår medelvärde och standardavvikelser för män och kvinnor gällande stress. Resultaten för variablerna kön och utbrändhet visade att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan grupperna män och kvinnor $t(73) = 1.91, p = .060$, (tvåvägs). Variablerna kön och professionell efficacy uppvisade heller inte något signifikant resultat $t(73) = -0.54, p = .592$, tvåvägs, vilket även bekräftas resultaten från variablerna kön och korrigerad professionell efficacy $t(73) = -0.24, p = .810$, tvåvägs. Det t-test som utfördes för cynism $t(73) = -0.88, p = .381$, tvåvägs var även detta icke signifikant. Detta stöds även av det t-test som utfördes för kön och korrigerad cynism som även detta var icke signifikant $t(73) = -1.19, p = .240$, tvåvägs.

Tabell 7
t-test gällande kön och stress

Stressgrupp	Kvinnor		Män	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Utbrändhet	3.13	1.58	2.43	1.55
Professionell efficacy	4.82	0.93	4.94	0.95
Professionell efficacy korrigerat	4.77	0.86	4.82	1.10
Cynism	1.87	1.80	2.25	1.89
Cynism korrigerat	1.93	1.73	2.43	1.87
Aggregerat medelvärde	3.30	1.88	3.37	1.47

Kommentar. Värden är medelvärden på en 7-poängs skala (0= aldrig - 6= varje dag); Män $N= 42$, Kvinnor $N= 33$. bearbetat från MBI: Maslach Burnout Inventory; manual research edition av Maslach C., & Jackson, S. E. (1986). University of California, Palo Alto, CA.

Diskussion

Syftet med studien var att undersöka kriminalvårdarens empati med demografiska variabler och arbetsrelaterad stress. De demografiska variablerna där skillnader undersöktes var kön och utbildningsnivå. För ålder, anställningstid samt arbetsrelaterad stress genomfördes istället korrelationer för att se om dessa hade något samband med empati. Resultaten visade att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan kön gällande empati. För ålder och empati fanns det ett signifikant samband för de empatiska subskalorna fantasi och personlig oro, men ej för perspektivtagande och empatisk omsorg. För utbildningsnivå och empati fanns det inga signifikanta resultat. För anställningstid visade resultaten från studien att det fanns signifikanta resultat gällande de empatiska subskalorna empatisk omsorg, personlig oro och fantasi. Alla dessa var negativt korrelerade. För den empatiska subskalan perspektivtagande fanns inget samband med anställningstid. Gällande sambandet mellan empati och arbetsrelaterad stress visade resultaten att det inte fanns något signifikant samband mellan utbrändhet och de fyra empatiska subskalorna. Även resultaten för stresssubskalan professionell efficacy och de empatiska subskalorna var icke signifikanta. För stresssubskalan cynism var

perspektivtagande, fantasi och personlig oro icke signifikanta medan det fanns ett negativt samband med signifikant resultat för cynism och empati subskalan empatisk omsorg. För kön och stress fanns inte heller något signifikant resultat.

Kön och empati.

Studiens syfte var att testa om det fanns några könsskillnader gällande empati, då kvinnor stereotypiskt beskrivs som mer empatiska än män (Christov-Moore et al., 2014). Resultaten visade att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan män och kvinnors empati. Resultaten skiljer sig därmed mot tidigare forskning eftersom tidigare studier har visat att kvinnor ofta får högre poäng jämfört med män på självrapporterade enkäter, det bör därför tas i åtanke när resultatet tolkas eftersom empatin har mätts med en självrapporterad enkät (Baez et al., 2017).

Enligt studiens resultat så har kriminalvårdare högre empati än ett urval med studenter enligt Davis (1980); där 1161 studenter deltog i en undersökning med IRI varav 579 män och 582 kvinnor. Kriminalvårdarna hade högre resultat över alla fyra grupperna med empati, vilket skulle kunna betyda att kriminalvårdarna har större empati än studenterna. Skillnaden mellan grupperna skulle kunna bero på det vårdande yrket kriminalvårdarna har.

Ålder.

Studiens resultat har visat att det finns en signifikant minskning av fantasi och personlig oro i samband med ökad ålder. Fantasi och personlig oro, tillsammans med empatisk omsorg, kan sägas tillhöra den affektiva empatin enligt Davis (1983), medan perspektivtagande kan sägas tillhöra den kognitiva empatin. Resultaten för perspektivtagande och ålder påvisade däremot inget signifikant samband. Dessa resultat kan anses skilja sig åt jämfört med andra studiers resultat gällande ålder och empati. Detta då studien av Khanjani et al. (2015) snarare visade på att den affektiva empatin ökade med åldern medan den kognitiva minskade. Det bör dock tas i åtanke att resultaten skiljde sig åt beroende på om testerna utfördes med självrapporterade enkäter eller med The Revised Eyes Test, där även den kognitiva empatin ökade hos äldre jämfört med yngre vuxna gällande den självrapporterande enkäten.

En studie av Phillips et al. (2002) har visat att äldre har svårare att uppfatta en persons känslotillstånd genom att avläsa ansiktsuttryck jämfört med yngre personer. Dock visar samma studie att äldres förmåga att uppfatta verbala beskrivningar på känslor inte förändras med ålder. I studien med kriminalvårdarna användes det självrapporterade enkäter som kan ha påverkat resultaten.

Utbildningsnivå.

Resultaten visade inget signifikant resultat för empati och utbildningsnivå vilket motsäger tidigare forskning där utbildningsnivå enligt Yaghoubi et al. (2018) är en stark påverkanfaktor när det gäller empati som ses öka ju högre utbildning deltagarna har.

Utbildningsnivåerna varierade bland kriminalvårdarna från gymnasie- till universitets-examina. Dock kartlades inte vilken typ av utbildning de hade, enbart utbildningsnivåerna. Det kartlades inte heller vilka interna utbildningar kriminalvårdarna hade, något som skulle

kunna påverka dem i deras arbete, och det skulle även kunna påverka deras svar i enkäterna och i förlängningen resultatet och dess tolkning. Kriminalvårdarnas eventuella utbildning skulle även kunna skapa en förförståelse för de frågor som är ställda i enkäten, något som även det skulle kunna påverka resultatet.

Anställningstid.

Enligt Hatcher och Noakes (2010) har kriminalvårdare en utsatt position när det gäller sin yrkessituation på grund av de explicita minnena, drömmar och önskningar en intagen kan ha efter de begångna brotten. Men även i samspelet med sexualförbrytare, samt när det kommer till intagna på suicidavdelningar.

Enligt Hatcher och Noakes (2010) och Wills och Schuldberg (2016) är förändringar i empatin är en riskfaktor vid frekvent exponering för traumatiska händelser. Detta stöds även av den aktuella studiens resultat som visar att kriminalvårdarnas empati har minskat i tre av de fyra empatiska subskalorna; empatisk omsorg, personlig oro och fantasi. Detta innebär att desto längre en kriminalvårdare har varit anställd, desto lägre empati har dem på empati subskalorna empatisk omsorg, personlig oro och fantasi. Resultaten för den perspektivtagande empatin var icke signifikant.

Stress.

Den genomgående konsekventa beskrivningen av att vara kriminalvårdare är periodvis stressande och att de kan ha påfrestande arbetsuppgifter (Paoline III & Lambert, 2012), något som återspeglas i deltagarnas svar i enkäten. Svaren från enkäten visar att mer än hälften av kriminalvårdarna uppger sig vara utmattade vid arbetsdagens slut minst en gång i veckan eller mer. Kriminalvårdarna i studien målar upp en bild som påfrestande och periodvis tung och jobbig att hantera, till den grad att nästan var femte kriminalvårdare tvivlar på betydelsen av arbetet de utför.

Den periodvis ansträngda arbetssituationen som kriminalvårdarna upplever tillsammans med den arbetsrelaterade stressen påverkar dem negativt, vilket beskrivs väl i denna studie med följande resultat. Det här skulle kunna påverka kriminalvårdaren negativt i sin yrkesutövning, något som likväl skulle kunna påverka den intagne och dennes agerande i relation till kriminalvårdaren (Paoline III & Lambert, 2012).

Dessa påverkansfaktorer räknas som stressorer i yrkeslivet och är starkt förknippade med en rad negativa hälsoeffekter men även sociala problem som äktenskapsproblematik, missbruksproblematik och utbrändhet enligt Paoline III och Lambert (2012).

I MBI manualen finns det även bifogat en bilaga som subskalornas värde kategoriseras från lågt till högt i upplevd arbetsrelaterad stress. Nivåerna för de olika subskalorna var för utbrändhet låg: ≤ 2.00 , medel: 2.01-3.19 och hög: ≥ 3.20 . För subskalan professionell efficacy är lågt resultat ≤ 4.00 , medel: 4.01-4.99 och hög: ≥ 5.00 . För subskalan cynism är nivåerna ≤ 1.00 , medel: 1.01-2.19 och hög ≥ 2.20 .

Resultaten för kriminalvårdarna visade på utbrändhet fick kriminalvårdarna $M = 2.77$ vilket är medel upplevd arbetsrelaterad stress. Resultaten för professionell efficacy var $M = 4.88$ och korrigerad professionell efficacy $M = 4.79$: vilket är medel upplevd arbetsrelaterad stress. Resultaten för cynism visade på $M = 2.14$ som är medel upplevd arbetsrelaterad stress för kriminalvårdarna men för korrigerad cynism $M = 2.25$ är resultatet hög upplevd arbetsrelaterad stress.

Kön och stress.

Enligt Brough och Williams (2007) upplever kvinnor stress på ett annat sätt än män. Det finns även en könsskillnad gällande vad som uppfattas som stressfullt och vad som är en stressor (Matud, 2004).

Kvinnliga kriminalvårdare uppger en lägre nivå av utbrändhet än vad män gör. Den aktuella studien visar dock på en större utbrändhet bland kvinnor än män, vilket motsäger Brough och Williams (2007) resultat. Kvinnliga kriminalvårdare uppvisade högre nivåer av stress jämfört med deras manliga kollegor (Misis et al., 2013), vilket bekräftas av denna studiens deltagande kriminalvårdare.

Sociala roller är en central roll i vad som uppfattas som stress och att det är en individskillnad snarare än en könsskillnad, eftersom det finns en stor individskillnad mellan sociala roller i samhället i stort. Även att arbetsrelaterad stress ökar risken att utsättas för vissa stressorer medan det begränsar risken för andra (Matud, 2004). Den aktuella studien har inte jämfört de sociala rollernas eller upplevelsen av sociala rollers påverkan mellan könen, det skulle kunnat ha bidragit till ytterligare förståelse för stress på individnivå och är relevant för kommande forskning att undersöka.

Metoddiskussion

Studiens genomförande med enkäter kan ha påverkat deltagarna på sådant sätt att de svarat på ett vad de uppfattar som ett socialt önskvärt sätt. Det skulle kunna påverka resultatet och den senare tolkningen. För att komplettera enkäterna skulle vidare djupintervjuer kunna genomföras för att få en bredare förståelse av upplevelsen av stress och ytterligare frågor skulle kunna ställas för att kartlägga empatin hos deltagarna.

Studien har ett relativt litet urval, för att få studiens resultat mer generaliserbart över populationen kriminalvårdare skulle ett större urval vara önskvärt. Särskilt önskas ett större urval för att kunna testa stress och demografiska faktorer som anställningstid och utbildningsnivå, då dem kan påverkas av vilken anstalt hen arbetar på. Studiens stora styrka är att det var en mycket stor geografisk spridning på kriminalvårdarna i studien. Det var även 17 aktiva anstalter och 8 häkten representerade.

Den jämna fördelningen över könen är även en styrka i studien, likväl som spridningen över examensnivåer. Det skulle dock kunna ge en förförståelse för de mätinstrument som använts och därmed kan deltagarna svara mer socialt önskvärt. Det återfinns däremot en samstämmighet i hela studien mellan deltagarna som var i olika ålder och från olika geografiska platser i Sverige, utbildningsgraden och antalet anställningsår var även den en bidragande faktor till den breda spridningen av information i studien.

Slutsats

Kriminalvårdarens arbetssituation som svår och påfrestande beskrivs återkommande i litteraturen, något som även påvisas i studiens enkätsvar. Kriminalvårdarens arbetssituation bör vara strukturerad och inflytelserik, tillsammans med att etik, moral och ett förtjänstfullt genomförande i interaktionen med de intagna föreligger som naturlig del i yrket. I de svar

som förekom bland enkäterna så målas en bild av hopplöshet upp, på grund av den arbetsrelaterade stress som de utsätts för i sitt yrke. Ökad cynism är en riskfaktor för långvarigt utsätande för arbetsrelaterad stress; och kriminalvårdarnas svar i enkäten gällande arbetsrelaterad stress tyder på att de ifrågasätter värdet av sina arbetsuppgifter vilket även stöds av signifikant resultat på sambandet mellan cynism och empatisk omsorg. Cynism påverkar med andra ord den empatiska omsorgen negativt. Denna empatiska omsorg bör anses vara viktig i ett omvårdande yrke och arbetsgivaren bör arbeta aktivt med att minska den arbetsrelaterade stressen för kriminalvårdarna.

Enligt Davis (1983) tillhör subskalorna empatisk omsorg, personlig oro och fantasi den affektiva empatin, medan perspektivtagande tillhör den kognitiva empatin. Enligt tidigare forskning så minskar den kognitiva empatin med åldern medan den affektiva empatin istället ökar (Khanjani et al., 2015) Detta motsägs av den aktuella studiens resultat som istället påvisade att ökad ålder är en signifikant faktor för minskad empati gällande subskalorna fantasi och personlig oro, vilka båda tillhör affektiv empati. Resultaten för anställningstiden visade även att den affektiva empatin minskade hos kriminalvårdarna gällande deras anställningstid. Det innebär att ju längre tid en kriminalvårdare har varit anställd desto lägre empati uppvisar hen. Studiens resultat var signifikanta med ett negativt samband mellan anställningstid och empatisk omsorg, personlig oro samt fantasi. Därmed kan resultaten gällande ålder som motsäger tidigare forskning bero på att empatin minskat med antalet anställningsår istället för åldern, vilket bör undersökas vidare då detta kan ge fog för att utveckla intern fortbildning för att utveckla empatin hos de anställda fortlöpande under anställningstiden.

Kriminalvårdarens utsatta arbetsituation bör beaktas som ett högriskarbete och bör behandlas därefter. Enligt Stack och Tsoudis (1997) har kriminalvårdaren en ökad suicidrisk vilket gör att arbetet även bör komma med spegling eller reflektering i arbetsdagens slut som en stående punkt, för att eventuellt kunna motverka psykisk ohälsa. Det kan även ses ett stort behov av förändring i de arbetsuppgifter kriminalvårdarna har eller hur dessa genomförs. Detta med tanke på hur stor del av kriminalvårdarna upplever sin arbetsdag som påfrestande och negativ samt att deras empati minskat enligt studiens resultat med anställningstiden och hur det påverkar det känslomässiga och psykiska måendet till det negativa.

Med en förändring kring kriminalvårdarens arbetsuppgifter och arbetsdag kan det motverka den nedgång av empatisk förmåga alltså med ökad anställningstid. Därför är det även viktigt att minska på eventuell risk för traumatiska händelser, då det har dokumenterats att trauman påverkar empatin negativt.

Empatin skulle kunna utredas redan i anställningsförfarandet hos kriminalvården, för att maximera den förmågan hos arbetsgruppen på anstalten.

Framtida forskning

Studien har betydelse för framtida forskning kring empati hos kriminalvårdare och arbetsrelaterad stress i relation till empatin hos sagda urvalsgrupp, genom att belysa den tydliga kunskapslucka som finns i det aktuella ämnet.

Medvetenhet har försökt skapas därigenom hos relevant målgrupp, som skulle kunnat ligga som stöd i deras arbetsliv. Genom denna medvetenhet kan opinion skapas på nationell- och internationell nivå för att sätta ytterligare press på kriminalvården i att skapa bättre förutsättningar för kriminalvårdarna som i sin tur skulle kunna förbättra situationen för de intagna, och deras möjlighet till rehabilitering och återgång till samhället.

Framtida forskning bör fokusera på att undersöka kriminalvårdarnas empati i större

utsträckning, med större urval, samt ha hänsyn till personspecifika variabler som kön och ålder; samt korrelera det med hur de intagna upplever det, även hur det påverkar tiden på anstalt, rehabiliteringen, misskötsamhet och återfall i brottslighet.

Det bör även undersökas hur den arbetsrelaterade stressen påverkar kriminalvårdaren och hur den skulle kunna påverka denne i sin yrkesutövning, tillsammans med hur det skulle kunna påverka de intagna under deras tid på anstalt, rehabiliteringen, misskötsamhet och återfall i brottslighet. Även hur dessa två variabler korrelerar med varandra.

Tack.

Studien var möjlig att genomföra tack vare kriminalvårdarnas medverkan och enormt stora bidrag med information. Författarna vill rikta ett stort tack till Marcus Johansson för värdefull input och synpunkter på tidigare versioner av den här uppsatsen.

Referenser

- Akbari, J., Akbari, R., Farasati, F., & Mahaki, B. (2014). Job stress among iranian prison employees. *The international journal of occupational and environmental medicine*. (5). s. 208-215
- Bohlin, H. (red.) (2013). Empati: teoretiska och praktiska perspektiv. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Baez, S., Flichtentrei, D., Prats, M., Mastandueno, R., Garcia, A. M., Cetkovich, M & Ibanéz, A. (2017). Men, Women...who cares? A population-based study on sex differences and gender roles in empathy and moral cognition. *PLoS ONE*, 12(6), s. 1-21. doi: 10.1371/journal.pone.0179336
- Brough, P., & Williams, J. (2007). Managing occupational stress in a high-risk industry – measuring the job demands of correctional officers. *Criminal Justice and behavior*. (34). s. 555-567. doi: 10.1177/0093854806294147
- Christov-Moore, L., Simpson, E. A., Coudé, G., Grigaityte, K., Iacoboni, M., & Pier, F. (2014). Empathy: gender effects in brain and behavior. *Neuroscience and biobehavioral reviews*. (46). sid. 604-627. doi: 10.1016/j.neubiorev.2014.09.001
- Davis, M. H. (1980). A multidimensional approach to individual differences in empathy. *Journal of personality and social psychology, Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, s. 85.
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44. s. 113– 126. doi: 10.1037/0022-3514.44.1.113
- Finney, C., Stergiopoulos, E., Hensel, J., Bonato, S., & Dewa, C. (2013). Organizational stressors associated with job stress and burnout in correctional officers: a systematic review. *BMC Public Health*. (13). s. 82-94. doi: 10.1186/14712458-13-82
- Halpern, J. (red.) (2013). Empati: teoretiska och praktiska perspektiv. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Holm, U. (red.) (2013). Empati: teoretiska och praktiska perspektiv. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Hatcher, R., & Noakes, S. (2010). Working with sex offenders: the impact on Australian treatment providers, *Psychology, Crime & Law*. 16. 145-167, DOI:10.1080/10683160802622030
- Khanjani, Z., Jeddi, E. M., Hekmati, I., Khalilzade, S., Nia, M. E., Andalib, M., & Ashrafian, P. (2015). Comparison of Cognitive Empathy, Emotional Empathy, and Social Functioning in Different Age Groups. *Australian Psychologist*, 50(1), s. 80-85. doi: 10.1111/ap.12099
- Kriminalvårdsverket. (2020). Våra anstalter. Hämtad 2020-01-26 från: <https://www.kriminalvarden.se/fangelse-frivard-och-hakte/fangelse/vara-anstalter/>

- Lambert, E. G., Hogan, N. L., & Allen, R. I. (2006). Correlates of correctional officer job stress: the impact of organizational structure. *American journal of criminal justice*. (30). s. 227-246. doi: 10.1007/BF02885893
- Nylander, P-Å., Bruhn, A., & Lindberg, O. (2008). Säkerhet eller rehabilitering? Om subkulturell differentiering bland kriminalvårdare. *Arbetsmarknad & Arbetsliv*. (14). s. 45-63.
- Nylander, P-Å., Lindberg, O., & Bruhn, A. (2011). Emotional labour and emotional strain among Swedish prison officers. *European Journal of Criminology*. (8). s. 469-483. doi: 10.1177/1477370811413806
- Matud, M. P., (2004). Gender differences in stress and coping styles. *Personality and Individual Differences*. (37). s. 1401-1415. doi: 10.1016/j.paid.2004.01.010
- Maslach, C., & Jackson, S. E. (1986). MBI: Maslach Burnout Inventory; manual research edition. University of California, Palo Alto, CA.
- Misis, M., Kim, B., Cheeseman, K., Hogan, N. L., & Lambert, E. G. (2013). The impact of correctional officer perception of inmate job stress. *Sage Publications*. (3). s. 1-13. doi: 10.1177/2158244013489695
- Pallant, J. (2016). *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using IBM SPSS*. (6. ed.) Maidenhead: Open University Press.
- Paoline III, E. A., & Lambert, E. G. (2012). The issue of control in jail: the effects of professionalism, detainee control, and administrative support on job stress, job satisfaction, and organizational commitment among jail staff. *American Journal of Criminal Justice*. (37). s. 179-199. doi: 10.1007/s12103-011-9128-0
- Phillips, L. H., MacLean, R. D. J., & Allen, R. (2002). Age and the understanding of emotions: Neuropsychological and sociocognitive perspectives. *Journal of Gerontology: Psychological Sciences*, 57(6), s. 526–530. doi:10.1093/geronb/57.6.P526
- Schutte, N., Toppinen. S., Kalimo, R., Schaufeli, W. (2000). The factorial validity of the Maslach burnout inventory general survey (MBI-GS) across occupational groups and nations. *Journal of occupational and organizational psychology*. 73. s. 53-66. doi: 10.1348/096317900166877
- Sonnby-Borgström, M. (red.) (2013). *Empati: teoretiska och praktiska perspektiv*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Stack, S. J., & Tsoudis, O. (1997). Suicide risk among correctional officers: A logistic regression analysis. *Archives of suicide research*. (3). s. 183-186. doi: 10.1080/1311119708258270
- Tone, E. B., & Tully, E. C. (2014). Empathy as a “risky strength”: A multilevel examination of empathy and risk for internalizing disorders. *Development and Psychopathology*. 26. s. 1547-1565. doi: 10.1017/S0954579414001199
- Van der Helm, P., Stams, G. J., Van der Stel, J., Van Langen, M. A. M., & Van der Laan, P. H. (2011). Group Climate and Empathy in a Sample of Incarcerated Boys. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 56. s. 1149-1160 doi: 10.1177/0306624X11421649
- Vetenskapsrådet. (2002). *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

- Wills, J. L., & Schuldberg, D. (2016). Chronic Trauma Effects on Personality Traits in Police Officers. *Journal of Traumatic Stress*. 29. s. 185-189. doi: 10.1002/jts.22089
- Yaghoubi, J. P., Mansouri, B., & Thoma J. S. (2018). Age, gender, and aducational level predict emotional but no cognitive empathy. *Current Psychology*. s. 1-11. doi: 10.1007/s12144-018-9967-7